

**Gemeente
Rotterdam**

Van: Wijkraad Feijenoord
Telefoon: 14 010
E-mail: GebiedFeijenoord@rotterdam.nl

Ons kenmerk: D2310-121595

Onderwerp: Ongevraagd Advies
Burgerberaad Wijk Feijenoord

Datum: 31 oktober 2023

Bijlagen: 3

Retouradres: Postbus 70012, 3000 KP ROTTERDAM

Per email verzonden

Aan het college van B en W Rotterdam
Postbus 70012
3000 KP ROTTERDAM

Geacht college,

Naar aanleiding van signalen vanuit de wijk sturen wij u een ongevraagd advies over het onderwerp 'Burgerberaad Wijk Feijenoord' met referentienummer D2310-121595. De wijkraad Feijenoord heeft dit advies geaccordeerd en het zal in de bijeenkomst van 16 november 2023 worden vastgesteld.

Toelichting:

WIJK FEIJENOORD GAAT GRAAG AAN ZET

De herontwikkeling van grote grondgebieden in en om onze wijk noopt tot bezinning over de leefbaarheid van de wijk Feijenoord in zijn geheel.

De wijkraad is van mening dat er in de afgelopen periode tal van plannen en ontwikkelstrategieën zijn opgesteld door de gemeente aangaande onze wijk, maar zelden in werkelijk overleg met onze wijk. Daarnaast missen wij een gedegen samenhang en afstemming op alle plannen zoals door u aan ons zijn gepresenteerd:

- Gebiedsontwikkeling Feyenoord City
- Ruimtelijke visie Feyenoord City 2.0
- Toekomstvisie Kop van Feijenoord 2040
- Koers op Zuid 2040
- MIRT-verkenning Oeververbinding
- Omgevingsvisie Rotterdam Oostflank
- Ambitiedocument Upfield/De Kaai
- Ambitiedocument fabrieksterrein Hunter-Douglas
- Ambitiedocument Piekstraat
- Concept Ruimtelijk kader en uitvoeringsprogramma Levendige Rivieroevers
- NPRZ-uitvoeringsplan 2023-2027
- Klimaat Actieplan Rotterdam (KAR)
- Getijdenpark Feyenoord

- Aanpak Roseknoop
- Mallegatparkplot
- Hefparkplot
- Jumbo Parkeerterrein 144 Flexwoningen
- Renovatie Brienoordbrug

Bewoners zijn en worden hier niet of nauwelijks bij betrokken. Uit evaluatiestudies van ruimtelijke plannen (zoals onlangs nog bij Feyenoord City) komt de snoeiharde conclusie dat de participatie niet voldoet. Geen wonder dat het aantal mensen dat nog vertrouwen heeft in een gang naar de stembus bijna nergens zo laag is als in onze wijk. Geef de bewoners van Feijenoord een stem - maak de kreet "Wijk aan zet" waar!

De wijkraad staat vierkant achter het pleidooi van het bestuur van de SSCC Feijenoord (zie bijlage 2) en van De Groene Golf op Zuid, zoals verwoord in hun zienswijze op het ontwerpbestemmingsplan Feijenoord, d.d. 22-11-2022 en hun brief van 10 oktober jl. aan de leden van de commissie BWB (zie bijlage 3).

De wijkraad Feijenoord roept de gemeenteraad van Rotterdam op om op korte termijn een wijkburgerberaad in te stellen over de vraag:

"Welke maatregelen zijn nodig om de leefbaarheid van de wijk Feijenoord voor al zijn bewoners te garanderen en te verbeteren?"

De adviezen van het burgerberaad vormen dan de kaders voor een samenhangend bestemmingsplan Feijenoord, waarbinnen de nog te ontwikkelen plannen rond de Kaai, het Hunter Douglas terrein, de Piekstraat, het parkeerterrein aan de Oranjeboomstraat, de verlening van de Willemsbrug, etc. vorm kunnen krijgen in samenhang met ontwikkelingen in omliggende wijken zoals de nieuwe oeververbinding, de OV-hub enz.

Wij vragen u om ons advies over te nemen en dit ongevraagde advies ter kennisname aan de gemeenteraad te sturen. Graag ontvangen wij uw reactie uiterlijk binnen 6 weken. Ook worden wij graag op de hoogte gehouden van verdere besluitvorming.

Wij hopen u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,

Namens de wijkraad Feijenoord,

Ömer Kaya
Voorzitter

Lauren Hoeks
Wijkraadcoördinator

cc. Griffie

Bijlage 1 – Aanvullende informatie ongevraagd advies Burgerberaad Wijk Feijenoord

Foto's: Zondag 29 oktober zijn er met een grote diverse groep wijkbewoners, afkomstig uit nieuw- en oudbouw, duizenden bakstenen gewipt ter aanleg van een nieuwe groenplek op de hoek van de Roentgenstraat en de Nassauhaven. Verbinding en vergroening hand in hand, Wijk aan Zet in de praktijk.

De insteek van 'Wijk aan Zet' op de Gemeentelijke website:

'Overall in de Rotterdamse wijken vind je goede ideeën. Over hoe het beter, mooier, fijner en veiliger kan. Maar hoe zorgen we er samen voor dat al deze goede ideeën niet in een bureaula verdwijnen of vastlopen in regels en procedures? Met Wijk aan Zet krijgen Rotterdammers meer invloed op wat er gebeurt in hun wijk. Er zijn 39 gekozen wijkraden. Bewoners en de partners in de wijk denken mee en beslissen mee over wat hun wijk nodig heeft. Bewoners krijgen meer te zeggen over plannen in hun wijk en ze bepalen mee waaraan geld wordt uitgegeven. De bedoeling is dat de gemeente goed te vinden is. Dat die weet wat er speelt. Samen met bewoners en organisaties plannen maakt voor de wijk. En die plannen uitvoert. Laagdrempelig, op maat en met een praktische aanpak. Sterker samenwerken in de wijken!

In de afgelopen maanden hebben wij ons als wijkraad gebogen over stapels gemeentelijke programma's, plannen, visies en projecten welke in meer of mindere mate op onze wijk betrekking hebben. Al deze gemeentelijk voorstellen zijn door ons grondig geanalyseerd en hierop hebben wij gereageerd met heldere en genuanceerde bezwaren, adviezen en vragen. Uw reacties op alle door ons tot op heden ingebrachte zaken zijn nimmer positief, ongegrond verklaart, dan wel gesteld als niet ter zake doende.

Het door u voorgestelde 'Bestemmingsplan wijk Feijenoord' biedt ons vooral welbekende en zeer gedateerde informatie. Wanneer wij de vele toekomstplannen en visies die op onze wijk van toepassing zijn naast het huidige bestemmingsplan leggen dan blijkt dat de reeds voorziene toekomst niet bestaat of als irrelevant wordt beschouwd. Alles wat onze wijk volgens de andere plannen te wachten staat is grijs gearceerd en valt buiten de insteek van 'een wijkbestemmingsplan'.

De insteek van het door u ingestelde programma 'Wijk aan Zet' is het 'samen' met de bewoners plannen maken voor de wijk. Zo wij als wijkraad al eerder stelden: 'Er is geen enkele aanwijzing dat u hier werkelijk toe genegen bent'. De toekomst van onze wijk is al wijd en zijd in de media gepresenteerd, waarbij de bewonersparticipatie of co-creatie zich heeft beperkt tot kleurkrijtjes en bitterballen.

Onze wijk is van oudsher een arbeiderswijk welke in de afgelopen tweehonderd jaar een aanzienlijke bijdrage heeft geleverd aan het (economisch)welzijn van de hele stad en de wijk levert nog steeds, dit veelal en nog immer in de laagstbetaalde banen. U kunt groots denken en praten, wij zijn meer van de daden. Wij ontwikkelen graag mee, nieuwe bewoners zijn ook meer dan welkom, maar deze wijk is ons bestaansrecht.

U gaat in veel voorbij aan onze huidige bewoners. U heeft het wijkraadmodel ingesteld om de belangen van de wijkbewoners te behartigen richting het stadhuis, maar het ook zo ingericht dat het verworden is tot een nietszeggend orgaan. De ingebrachte adviezen en onze betrokkenheid neemt u niet serieus. Dit alles maakt dat wijkraad en bewoners zich niet gehoord en begrepen voelen. Dan rest hun niets anders dan het zo nodig hogerop te zoeken.

De wijkraad Feijenoord verwijst hierbij het huidige 'ontwerp bestemmingsplan Wijk Feijenoord 2023' naar de prullenbak en ziet graag een bestemmingsplan ontstaan wat overeenkomt met de realiteit en waarin alle andere ingrijpende en complexe toekomstvisies welke door u zijn gepresenteerd worden meegenomen. Zoals uw ambtenaren stellen zijn dit allen aparte 'bestemmingen' die (nog) niet thuishoren in een 'wijkbestemmingsplan'. Naar ons inzien heeft de huidige opzet en uitvoering van het 'wijkbestemmingsplan' geen enkel nut en mist het geheel haar informerende functie.

In onze wijk zijn er inmiddels verschillende bewonersgroepen en organisaties in het geweer gekomen tegen de door u voorgestelde toekomstplannen. Zij zien bijvoorbeeld een 'burgerberaad' als mogelijkheid om werkelijke participatie tot stand te brengen. Wij als wijkraad zijn aan onze bewoners verplicht hier steun aan te verlenen en hierin gezamenlijk op te trekken.

Bijlage 2 – Brief SSCCF aan wijkraad Feijenoord

Geachte leden van de wijkraad Feijenoord,

Wij maken ons grote zorgen over de toekomst van onze wijk en de impact van de herontwikkeling van de voormalige fabrieksterreinen van Unilever ('De Kaai'), de Piekstraat en Hunter Douglas, die samen bijna 10 hectare beslaan. Deze ontwikkelingen zullen leiden tot een verdubbeling van het aantal inwoners in ons gebied, terwijl de verkeersinfrastructuur en het openbaar vervoer verre van optimaal zijn. Bovendien zullen de nieuwe hoge gebouwen onze wijk nog meer verstedelijken, zonder parallelle plannen voor de uitbreiding van essentiële detailhandel, voorzieningen voor onze jeugd en groenvoorzieningen. Ook lijkt er geen aandacht te zijn voor de gevolgen van andere ontwikkelingen, zoals Feyenoord City, binnen ons bestemmingsplangebied. Het ontwerp-bestemmingsplan Feijenoord lijkt niet te voorzien in een samenhangend beleidsplan.

Deze ingrijpende veranderingen zullen aanzienlijke gevolgen hebben voor de huidige bewoners, en toch hebben zij tot op heden onvoldoende inspraak gehad in dit proces. Wij zijn vastbesloten om hier niet bij neer te zitten en stellen daarom voor dat de wijkraad dit ontwerp-bestemmingsplan afwijst. In plaats daarvan willen wij voorstellen dat de wijkraad het voortouw neemt in het organiseren van een transparant en controleerbaar participatieproces. Wij pleiten voor de vorming van een burgerberaad Feijenoord, waarin een breed gesprek plaatsvindt met en tussen bewoners over de toekomst van onze wijk. Dit proces moet uiteindelijk leiden tot een omgevingsplan dat door de gehele gemeenschap wordt gedragen en goed aansluit op de behoeften van onze wijk.

We staan open voor constructieve samenwerking en hopen dat de wijkraad onze bezorgdheid deelt en zich inzet voor een toekomst die recht doet aan de belangen en wensen van alle bewoners van Feijenoord. Samen kunnen we werken aan een leefbare en bloeiende wijk waarin iedereen zich gehoord voelt en trots kan zijn op hun thuis.

Met vredige groet,

Het bestuur SSCCF (moskee Mohcinine)

Bijlage 2 – Brief Groene Golf op Zuid aan Commissie en toegezonden aan wijkraad

[Document RotterdamRaad - \[23bb006763\] Brief De Groene Golf op Zuid \(Feijenoord\) over ontwerp Bestemmingsplan Feijenoord - iBabs RIS](#)

Aan de leden van commissie Bouwen, Wonen en buitenruimte.

Datum: 10 oktober 2023

Betreft: ontwerp-bestemmingsplan Feijenoord

Geachte leden van de commissie,

Op 3 oktober j.l. zijn wij, namens de Groene Golf op Zuid, in de gelegenheid gesteld om onze zienswijze met betrekking tot het ontwerp-bestemmingsplan Feijenoord in uw commissie toe te lichten. Wij constateerden toen dat een aantal commissieleden vragen had over de rol van bewonersparticipatie bij de totstandkoming van dit plan. Ook werd tijdens deze bijeenkomst herhaaldelijk verwezen naar de Toekomstvisie Kop van Feijenoord 2040.

In aanvulling op onze toelichting en in reactie op deze opmerkingen, vragen wij uw aandacht voor de volgende punten:

1. Bewoners hebben tot 12 januari 2023 de mogelijkheid gehad om een zienswijze over het ontwerpbestemmingsplan in te dienen. Pas op 10 maart 2023 is de Toekomstvisie Kop van Feijenoord 2024 door het College vastgesteld. De volgorde klopt dus niet.
2. De inspraakprocedure Toekomstvisie Kop van Feijenoord 2040.

Voor zover wij als bewoners kunnen nagaan is er geen transparante inspraakprocedure geweest. In 2022 hebben op initiatief van de gemeente een drietal vrijblijvende brainstorm-sessies plaatsgevonden met wisselende samenstelling van stakeholders. Er is van tevoren geen procesbeschrijving bekendgemaakt, geen agenda's vastgesteld, geen verslaggeving verspreid, geen samenvatting van de inspraak resultaten gepubliceerd en niet aangegeven waar de opbrengst van deze bijeenkomsten is terug te vinden in de Toekomstvisie.

3. De gemeente stelt in reactie op onze vraag naar het inspraakkader dat het de inspraak bij elke 'postzegel' op maat wil organiseren, lees: naar eigen inzicht en op eigen randvoorwaarden. Daar kunnen we als bewoners onmogelijk mee akkoord gaan.

4. In 2023 zijn en worden voor de witte plekken in het ontwerpbestemmingsplan, het Unilever Terrein en de Piekstraat (Hunter Douglas Fabriek en kant van de Persoonshaven) ambitiedocumenten en nota's van uitgangspunten door de gemeente vastgesteld zonder dat daar één bewoner bij betrokken was en wordt. Voor Het Unilever Terrein is pas na vaststelling van het ambitiedocument een participatietraject gestart. Wij noemen dit placebo participatie (zie Soetenbroek: <https://deruimtemaker.nl/publicaties/>)

5. De gevolgen van de woningbouw op beide fabrieksterreinen voor de aanliggende straten blijven in de plannen voor de wijk buiten beschouwing. Die straten vallen buiten de grenzen van de deel-bestemmingsplannen Kaai en Piekstraat en in het ontwerp bestemmingsplan Feijenoord wordt hier niet over gerept (witte plekken).

Nieuwe bewoners kunnen vanuit hun dure penthouses en appartementen, al dan niet een lijntje snuivend, straks op steenworp afstand waarnemen hoe met jonge drugsdealers wordt afgerekend. Real-time Flikken Rotterdam, dus.

Tot slot:

Bewoners van Feijenoord maken zich grote zorgen over wat onze wijk en onze bewoners te wachten staat als gevolg van de herontwikkeling van de voormalige fabrieksterreinen van Unilever ('De Kaai'), Hunter Douglas en de rest van de Piekstraat, 9 hectare in totaal, in combinatie met al hetgeen dat in de omringende gebieden (Feijenoord City) op de wijk afkomt. Vraagstukken met betrekking tot betaalbare, duurzame woningen voor (jonge) starters in de wijk, een samenhangende groenstructuur, klimaatbestendigheid, mobiliteit, voorzieningen zoals onderwijs, kinderopvang, faciliteiten voor de oudere jeugd, culturele voorzieningen en winkels moeten in een bestemmingsplan meegenomen worden en niet buiten beschouwing blijven of door de belofte dat die op het niveau van postzegelplannen geregeld gaan worden, weggeschoven worden. Het argument dat deze ontwikkelingen juist om die flexibiliteit vragen en daarom deel-bestemmingsplannen nodig zijn, is ongegrond omdat het wel degelijk mogelijk is om één flexibel en open bestemmingsplan voor de wijk te maken waarin concrete afspraken zijn opgenomen over de plannen voor toekomstige ontwikkelingen (Zie www.stibbe.com "Welke aandachtspunten zijn er bij globale en flexibele bestemmingsplannen").

Het gaat om zeer ingrijpende veranderingen die de belangen van de huidige bewoners in hoge mate raken, maar waar zij onvoldoende tot geen stem in hebben gehad tot nu toe. In plaats van bruggen te slaan worden door dit ontwerp bestemmingsplan de tegenstellingen tussen nieuwkomers en bewoners die al langer in Feijenoord wonen, groter.

Wij wensen ons daar niet bij neer te leggen en bepleiten:

- A. Dat het huidige ontwerp bestemmingsplan Feijenoord wordt ingetrokken;
- B. Een transparant en controleerbaar participatieproces, in de vorm van een burgerberaad Feijenoord, een breed opgezet gesprek met en tussen bewoners over de vraag "Hoe zorgen we samen voor een leefbaar Feijenoord", wat uiteindelijk moet leiden tot een breed gedragen omgevingsplan voor onze wijk. In een wijk waarin het vertrouwen in de democratie gering is moet de stem van bewoners gehoord worden en daarmee de democratie versterkt.

Met vriendelijke groet

Namens de insprekers van de Groene Golf op Zuid